

Een gezinsbenadering van het Groeipakket

Evaluatie door Gezinsbond

Yves Coemans

Beleidsmedewerker Gezinsinkomen
Studiedienst Gezinsbond

Webinar “U-turn - De slag om de kinderbijslag”

UCSIA (digitaal via Zoom)

3 mei 2021

Gezinsbond
groeit met je mee

Visie Gezinsbond op kinderbijslag

Doelstellingen kinderbijslag/Groeipakket

1. Tussenkost in opvoedingskosten kinderen (50% minimumkost elke leeftijdsklasse)
= welvaart horizontaal herverdelen tussen gezinnen zonder en met kinderen
2. Instrument in strijd tegen armoede:
 - kinderarmoede aanpakken door armoedekloof te verkleinen
 - armoede vermijden door armoederisico te verlagen

Substantiële universele sokkel

- alle gezinnen ongeacht hun inkomen hebben recht op kinderbijslag
 - amper 2,43% van gezinnen spaart kinderbijslag volledig (Famifed 2016)
 - dus 97,57% van gezinnen consumeert (deel) kinderbijslag meteen voor kinderen
- moet een onvoorwaardelijke en vrij besteedbare tegemoetkoming blijven

Aangevuld met selectieve toeslagen

- meer kinderbijslag voor gezinnen met een laag inkomen
- MAAR: extra middelen voorzien i.p.v. af te pakken van andere gezinnen

Hervorming Vlaamse kinderbijlagen

“Wat Vlaanderen zelf doet, doet het beter“

= ‘loze’ beloften Vlaamse politici vóór overheveling bevoegdheid naar regio’s

Wat vroeg de Gezinsbond?

- alle gezinnen met kinderen moeten er op vooruit gaan
 - als dat niet kan: “Blijf er dan beter af!”
 - minstens maximaal verworven rechten voor gezinnen met 3 of meer kinderen zodat ze niet zouden achteruitgaan
- extra budget nodig: investeren in gezinnen die kiezen voor kinderen
 - geen verschuivingen binnen hetzelfde budget!
 - niets afpakken van vele gezinnen om aan sommige andere wat meer te geven
- op elke leeftijd minstens helft minimumkost van kind dekken
 - leeftijdsbijlagen blijven noodzakelijk, dus ook in Groeipakket vanaf 12 jaar!

→ **Onze eisen slechts deels gerealiseerd: dus plus- én verbeterpunten**

Gezinsbond
groeit met je mee

Evaluatie Gezinsbond

Geen toets (zoals rapport van Agentschap Opgroeien) of de 3 basisprincipes 'elk kind gelijk', 'meer selectiviteit' en 'budgetneutraliteit' in het Groeipakket gerealiseerd zijn, maar een echte **evaluatie** door de **gezinsbril**: wat betekent het Groeipakket voor de **gezinsportemonnee**?

Gezinsbond
groeit met je mee

Pluspunten Groeipakket

- kinderbijslag als een recht van het kind
- maximaal (25 jaar) verworven rechten voor kinderen geboren vóór 2019
- behoud substantiële universele sokkel
- hoog basisbedrag voor elk kind (bij start helft minimumkost)
- ruimere sociale toeslagen uitsluitend op basis van gezinsinkomen
- nieuwe sociale toeslagen middenklasse gezinnen (3 of meer kinderen en bruto belastbaar jaarinkomen tussen 31.605,89 en 62.424 euro)
- automatische toekenning van hogere schooltoeslagen (+ 150.696 kinderen)
- behoud gedifferentieerde zorgtoeslagen kinderen met beperking
- studenten hoger onderwijs behouden kinderbijslag bij langdurige ziekte
- belofte Vlaamse regering Bourgeois I nagekomen om vanaf 2019 jaarlijks 140 miljoen euro van indexsprongen te herinvesteren in het Groeipakket

Verbeterpunten Groeipakket

- 400.000 Vlaamse gezinnen blijven op hun honger
- armoederisico gezinnen met 4 of meer kinderen daalt niet (stijgt zelfs)
- sociale toeslagen volstaan niet om wegvallen rangregeling en leeftijdsbijslagen te compenseren voor gezinnen met 4 of meer kinderen
- bedragen en inkomensgrenzen niet welvaartsvast
- problematiek gescheiden ouders met co-ouderschap
- aanvraag vereist voor extra sociale toeslagen en zorgtoeslagen
- studietoelagen Hoger Onderwijs (nog) niet geïntegreerd (nog aanvragen)
- bedragen dekken niet in alle leeftijdsklassen helft minimumkosten

Gezinsbond
groeit met je mee

400.000 ontevreden Vlaamse gezinnen

44,84% van Vlaamse gezinnen met kinderbijslaggerechtigde kinderen

- voelt zich gepasseerd of benadeeld door de hervorming en zéker nu Vlaamse regering besliste dat er geen fundamentele verbeteringen komen
- ervaart dat eigen kind(eren) **minder waard** zijn dan andere kinderen

Wie zijn die 400.000 gezinnen?

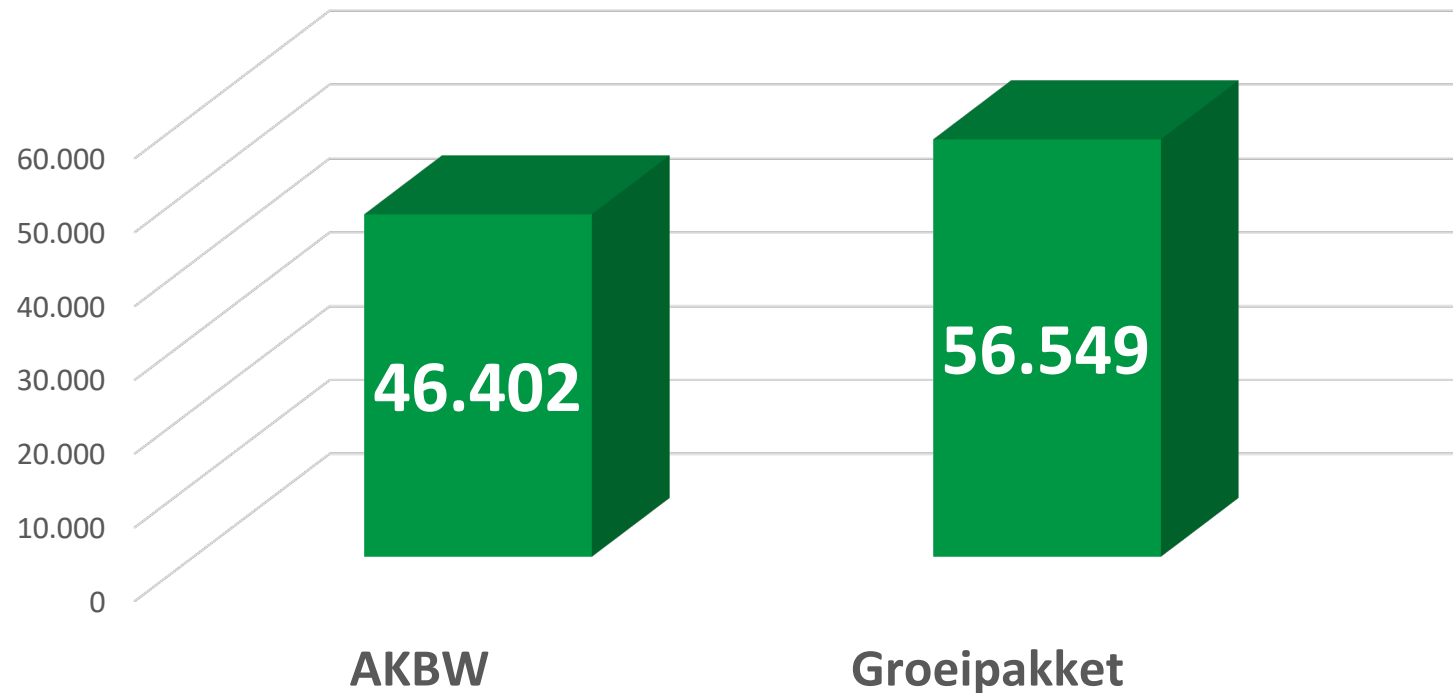
- Gezinnen met slechts 1 kind geboren vóór 2019: **tot 13.937 euro minder** over een hele jeugd van 22 jaar
- Combigezinnen met kinderen geboren vóór en vanaf 2019: combineren meestal het slechtste van twee systemen (behalve vanaf 3 kinderen geboren vóór 2019 én recht op sociale toeslag voor middenklasse gezinnen)
- Nieuwe halfwezen, die vanaf 2019 één ouder verliezen én geen enig kind zijn

Enig kind (< 31.605,89 euro)

Gezinnen met 1 kind geboren vanaf 2019 krijgen tot **10.147 euro méér** dan gezinnen met 1 kind geboren vóór 2019

Totale KB over 22 jaar (index 09/2018)

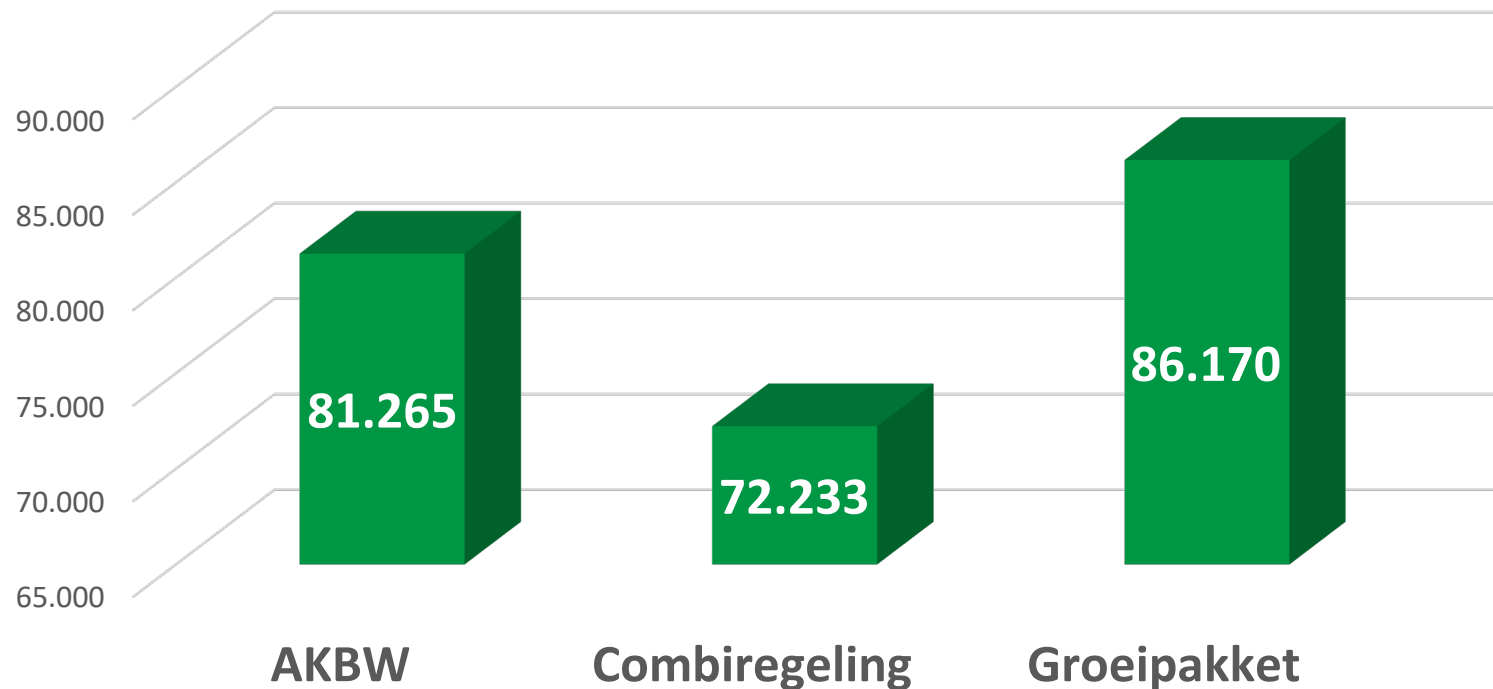

Gezinsbond
groeit met je mee

2 kinderen (< 31.605,89 euro)

Gezinnen met 2 kinderen geboren vanaf 2019 krijgen tot **4.905 euro méér** dan gezinnen met 2 kinderen geboren vóór 2019. Combigezinnen krijgen **3.937 tot 9.032 euro minder** dan gezinnen in eenzelfde regeling

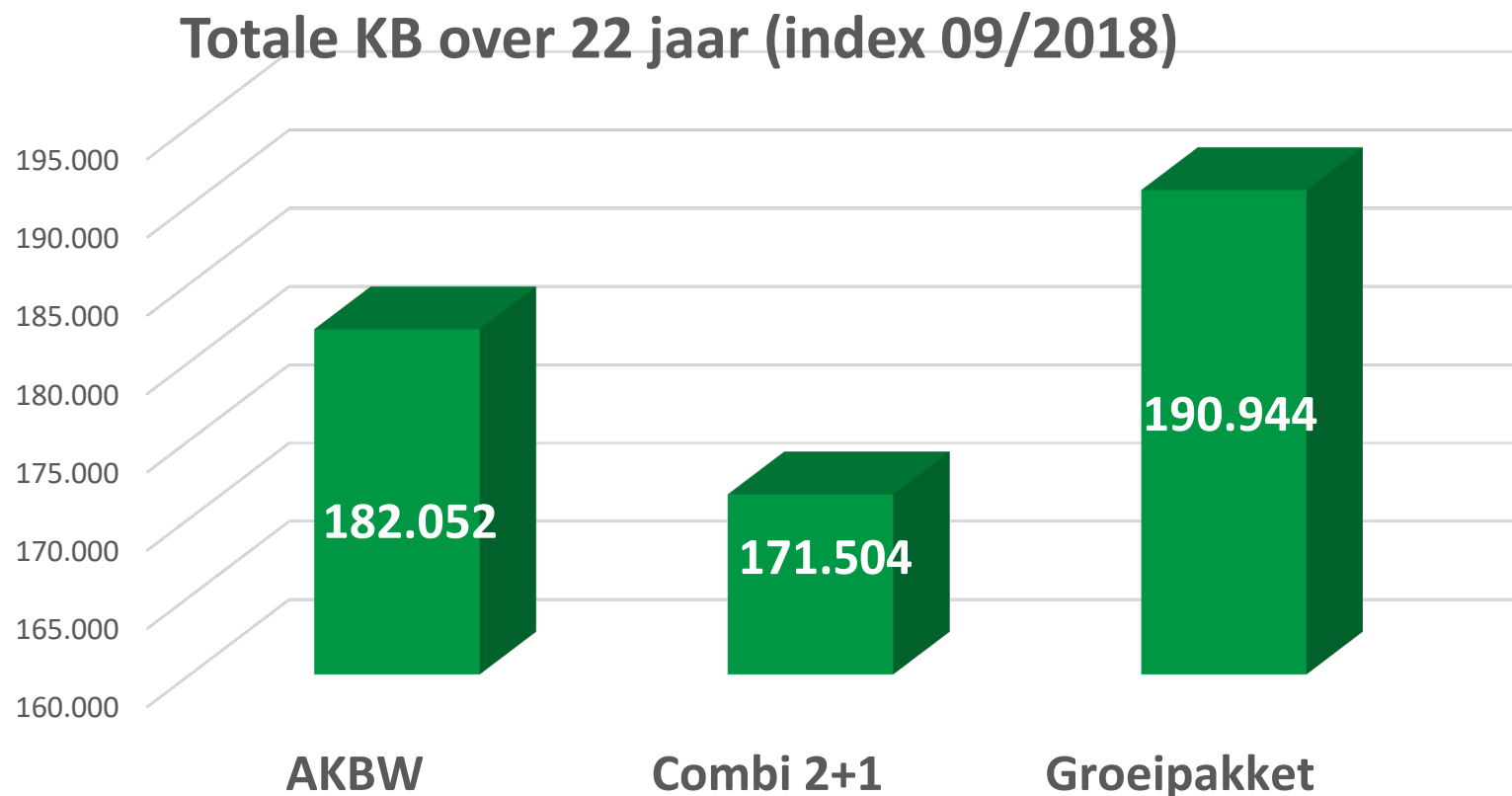
Totale KB over 22 jaar (index 09/2018)

Gezinsbond
groeit met je mee

3 kinderen (< 31.605,89 euro)

Gezinnen met 3 kinderen geboren vanaf 2019 krijgen tot **8.892 euro méér** dan gezinnen met 3 kinderen geboren vóór 2019. Combigezinnen krijgen **10.548 tot 19.440 euro minder** dan gezinnen in eenzelfde regeling

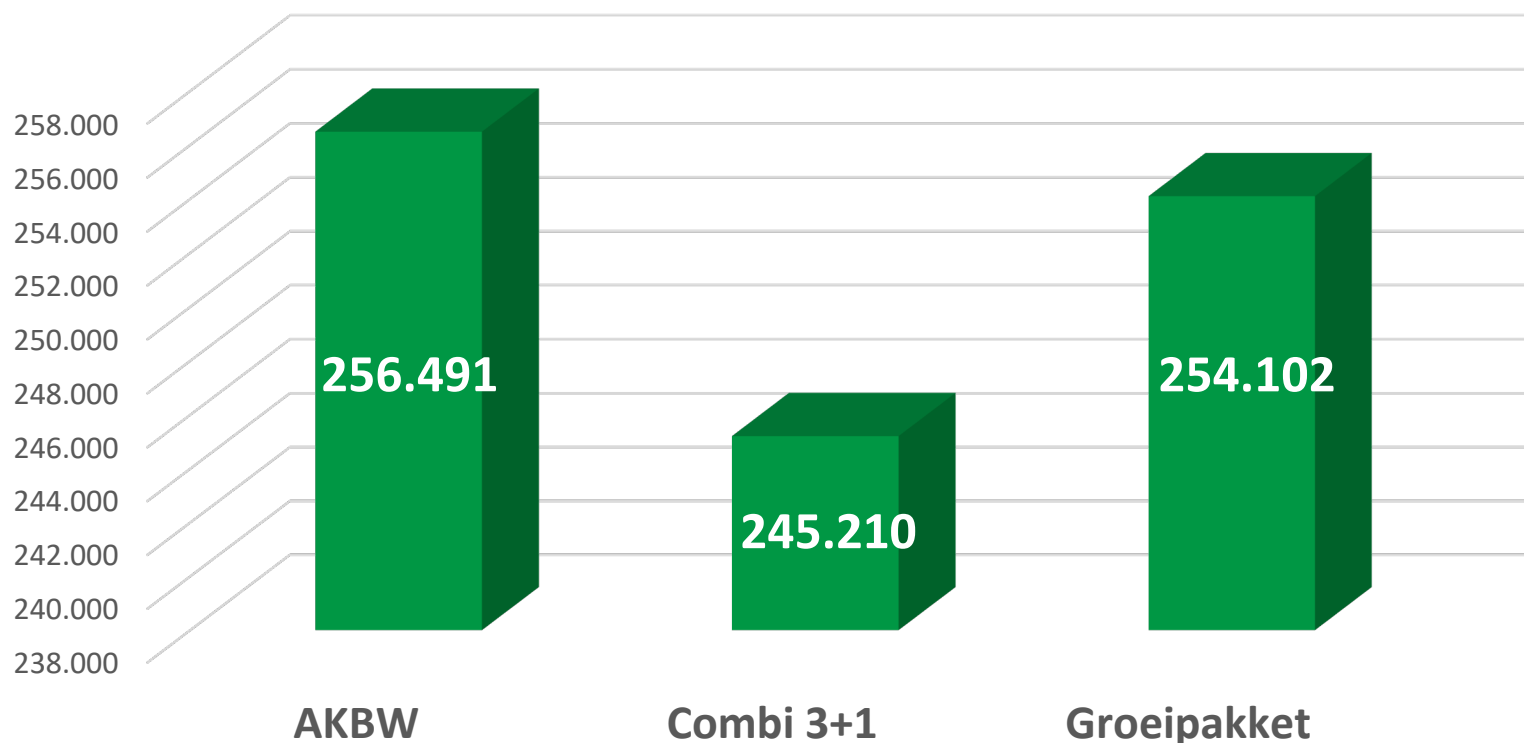

Gezinsbond
groeit met je mee

4 kinderen (< 31.605,89 euro)

Gezinnen met 4 kinderen geboren vanaf 2019 krijgen tot **2.389 euro minder** dan gezinnen met 3 kinderen geboren vóór 2019. Combigezinnen krijgen **8.892 tot 11.281 euro minder** dan gezinnen in eenzelfde regeling

Totale KB over 22 jaar (index 09/2018)

Gezinsbond
groeit met je mee

Te laat voor ommekeer

Pistes om nu nog universele luik te verlagen en selectief luik te verhogen?

- kans is voorbij: was nog mogelijk bij start Groeipakket, maar nu te laat!
- Brussel heeft geleerd uit fouten van Vlaanderen
 - lager basisbedrag bij start: 150 euro i.p.v. 160 euro
 - leeftijdsbijslagen op 12 en 18 jaar
 - hogere sociale toeslagen (tot 142,80 euro per maand)
 - voordeligste regeling voor bestaande gezinnen (foto op 31/12/2019)

Gezinsbond blijft zich verzetten tegen gemorrel in de marge

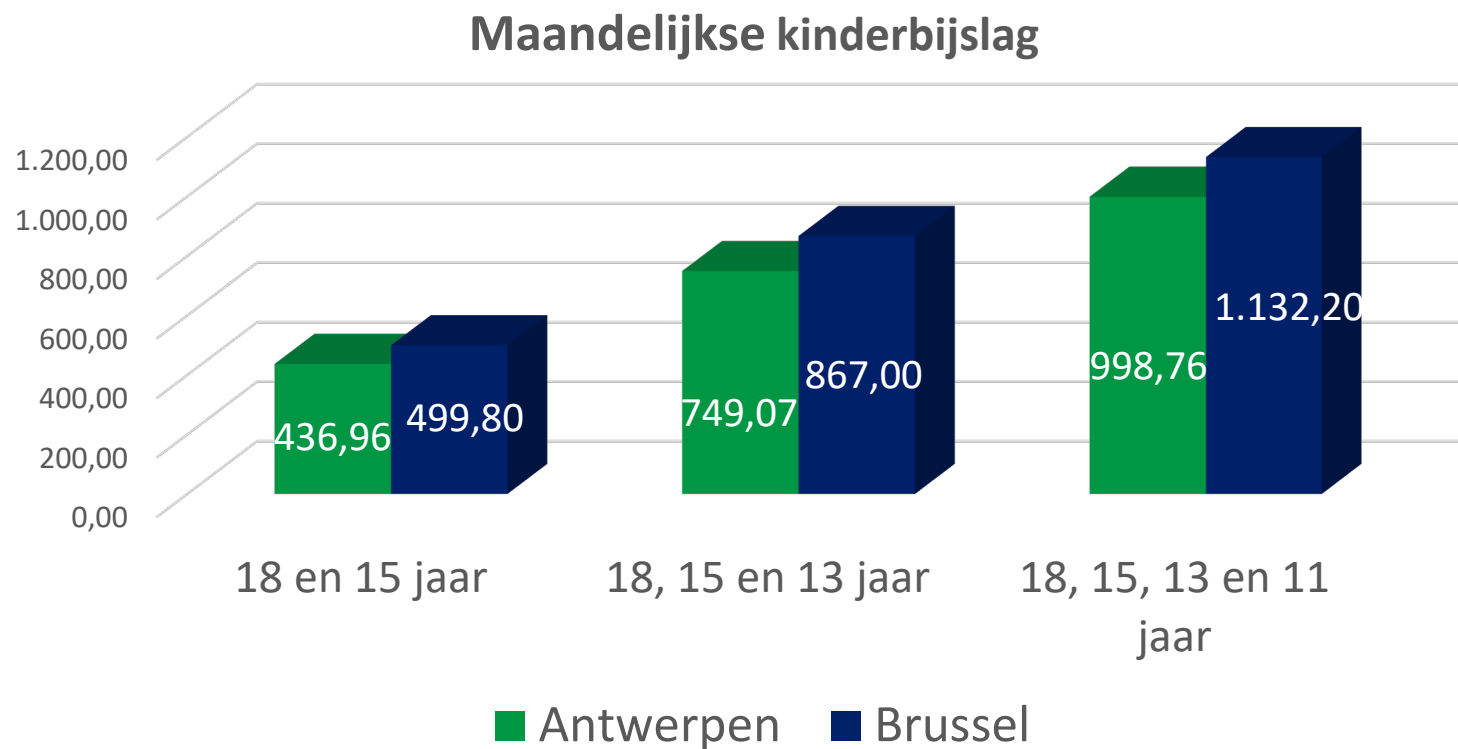
- Heroriënteer budget Kinderopvangtoeslag en Kleutertoeslag naar sociale toeslagen
- Dringende nood aan bijkomende middelen om Groeipakket te verbeteren

Gezinsbond
groeit met je mee

Sociale toeslagen Brussel hoger

Een Antwerps gezin met een bruto belastbaar inkomen lager dan 31.600 euro, krijgt **11,8% tot 13,6% minder** kinderbijslag dan een Brussels gezin met eenzelfde laag inkomen

Gezinsbond
groeit met je mee

Groeipakket selectiever?

190 miljoen euro extra geïnvesteerd?

- méér sociale toeslagen (90 miljoen euro/jaar)
- méér en hogere schooltoeslagen (100 miljoen euro/jaar)

Ja, maar afgenomen van bestaande gezinnen

- 2 indexsprongen (139,1 miljoen euro/jaar)
- geen indexatie basiskinderbijslag 3de rang + leeftijdsbijslagen AKBW (2020 tot 2025) én uitstel indexatie van maart naar september 2020 (45,9 miljoen euro in 2020 maar loopt zelfs op tot 86,4 miljoen euro in 2024)
- besparing op kap van nieuwe wezen (+/- 5 miljoen euro/jaar)
- lagere schoolbonus, vooral voor lage inkomens (15 miljoen euro/jaar)

= 190 miljoen euro – 205 miljoen euro = **15 miljoen euro minder!**

Boven op bespaarde 366 miljoen euro (cumul indexsprongen tijdens periode 2018-2018)!

Gezinsbond
groeit met je mee

29 miljoen extra voor sociale toeslagen

Twee minder doeltreffende participatietoelagen heroriënteren

- **Kinderopvangtoeslag**

- 3,29 euro per kind per opvangdag (niet-inkomensgerelateerde opvang)
- komt ten goede van +/- 24.000 kinderen, meestal niet uit arme gezinnen
- klachtendienst Opgroeien: plotse dagprijsstijgingen met 3 euro!
- budget = +/- 11 miljoen euro

- **Kleutertoeslag**

- 135,25 euro per kind per jaar op 3 (mits inschrijving kleuterschool) en op 4 jaar (mits voldoende aanwezigheid)
- dure 'wortel' om 1,2% van de kleuters naar kleuterschool te krijgen
- budget = +/- 18 miljoen euro

Aanbevelingen Gezinsbond

1. Laat **nieuwe halfwezen**, die één ouder verliezen vanaf 2019 maar geboren zijn vóór 2019 hun verworven rechten in het AKBW behouden (rangregeling + leeftijdsbijslagen), verhoogd met een halve AKBW wezenbijslag (184,03 euro = 50% x 368,05 euro) en eventueel sociale toeslagen en verhoog de halvewezenbijslag voor kinderen geboren vanaf 2019 (wezen hebben geen recht op onderhoudsbijdragen zoals kinderen van gescheiden ouders!)
2. Neem **enige kinderen** geboren vóór 2019 onmiddellijk op in het Groeipakket, net zoals in de Brusselse kinderbijslag eventueel mits een 'boete' gedurende een beperkte periode (cfr Brussel: 10,20 euro per kind en per maand vanaf moment inkanteling nieuwe regeling tot uiterlijk eind 2025)
3. Geef alle kinderen van **combigezinnen** kinderbijslag in eenzelfde regeling (AKBW of Groeipakket) of geef ze een compensatie

Aanbevelingen Gezinsbond

Versterk Groeipakket als wapen in strijd tegen armoede

1. verhoog alle sociale toeslagen (oude én nieuwe bedragen)
2. maak inkomensgrenzen welvaartsvast (cfr Brussel)
 - Brussel indexeert jaarlijks met 1% bovenop normale indexatie
 - Gelijk gestart: 30.984 euro (Vlaanderen) en 31.000 (Brussel)
 - 2021: 31.605,89 euro (Vlaanderen) maar 31.936,20 (Brussel)
3. maak alle bedragen (AKBW én Groeipakket) welvaartsvast
4. voer bijkomende toeslag in voor gezinnen met 4 of meer kinderen

Gezinsbond
groeit met je mee

Aanbevelingen Gezinsbond

Stem Groeipakket beter af op gescheiden ouders

1. betaal bij overstap van regeling 'bijslagtrekkende' naar 'begunstigde' Groeipakket uit aan ouder bij wie kind **domicilie** heeft i.p.v. aan jongste ouder
2. wijzig begunstigde **retroactief** na vonnis van familierechter over toewijzing i.p.v. pas vanaf maand volgend op ontvangst vonnis
3. als bij gelijkmatige huisvesting slechts één ouder voldoet aan inkomenstoets voor sociale toeslag, ken hem of haar dan **volledige** i.p.v. halve sociale toeslag toe
4. aanvaard voor meerderjarige kinderen een door de FOD Financiën **geregistreeerde overeenkomst** tussen ouders om de standaardveronderstelling van een gelijkmatige huisvesting te weerleggen, omdat rechters voor 18-plussers geen verblijfsregeling willer opnemen in een vonnis en geen overeenkomst daarover willen homologeren

Focus op automatische toekenning

Focus nog meer op automatische toekenning

Non-take-up vermijden (zeker bij sociale toeslagen)

- Covid-19 toeslag 125 euro (aanvraag): slechts 12.806 kinderen (09/10/20), een belangrijke non-take-up van bijna 90%
- Coronatoeslag 35 euro (automatisch): 177.457 kinderen (BA2020)

Integreer studietoelagen net zoals schooltoeslagen in Groeipakket

- dankzij automatisch toekenning krijgen 150.696 meer kinderen (+ 45%) deze tegemoetkoming, omdat ouders hun rechten onvoldoende kennen
- uitbetalers beschikken over alle toekenningscriteria voor gezinnen met kinderbijslaggerechtigde kinderen: leefeenheid en gezinsinkomen
- niet-kinderbijslaggerechtigde studenten hoger onderwijs kunnen vrijwillig aansluiten bij uitbetaler naar keuze

Belangrijke slotboodschap

Gezinsbond
groeit met je mee

duldt geen extra besparingen in Groeipakket!

Oproep aan voltallige Vlaamse regering

Maak van GROEIpakket geen KRIMPpakket

